

بسم الله الرحمن الرحيم

**موضوع: مدل سازی روابط ساختاری قضاوت اخلاقی و رفتار اخلاقی و بررسی نقش میانجی
بنیادهای اخلاقی**

**Subject : Modeling the structural relationships of moral judgment
and moral behavior and investigating the mediating role of moral
foundations**

فاطمه ملائی^۱ *سوسن علیزاده فرد^۲ منصوره نیکو گفتار^۳

Fatememollaei susanalizadefard Mansoure nikoogoftar

^۱ fa Mollaei@iaui.ac.ir

گروه روانشناسی، واحد تنکابن، دانشگاه آزاد اسلامی، تنکابن، ایران

Department of Psychology, To.C., Islamic Azad University, Tonekabon, Iran

^۲ s.alizadeh@pnu.ac.ir

دانشیار گروه روانشناسی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران. مدعو به گروه روانشناسی، واحد تنکابن، دانشگاه آزاد اسلامی، تنکابن، ایران. همراه: 09125355720

Department of Psychology, Payam Noor University, Tehran, Iran / Visiting Professor Department of Psychology, To.C., Islamic Azad University, Tonekabon, Iran

^۳ mnikoogoftar@gmail.com

دانشیار گروه روانشناسی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران. مدعو به گروه روانشناسی، واحد تنکابن، دانشگاه آزاد اسلامی، تنکابن، ایران

Department of Psychology, Payam Noor University, Tehran, Iran Visiting Professor Department of Psychology, To.C., Islamic Azad University, Tonekabon, Iran

چکیده:

پژوهش حاضر با هدف مدلیابی روابط ساختاری قضاوت اخلاقی و رفتار اخلاقی و بررسی نقش میانجی بنیادهای اخلاقی انجام شد. این پژوهش از نوع مطالعات توصیفی-همبستگی بود. جامعه آماری پژوهش، شامل کلیه دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد شهر ری در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۳ بود. از این جامعه ۲۰۰ نفر از دانشجویان به روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. ابزار جمع‌آوری داده‌ها شامل فرم کوتاه داستان‌های اخلاقی رست (۱۹۷۳)، فهرست ۱۵ سوالی رفتار اخلاقی سوانسون و هیل (۱۹۹۳) و پرسشنامه ۳۲ سوالی هایت و گراهام (۲۰۰۷) بود. تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از همبستگی اسپیرمن در برنامه اس پی اس اس ۲۷ و تحلیل معادلات ساختاری در برنامه اسمارت پی ال اس انجام شد. تجزیه و تحلیل داده‌ها نشان داد که قضاوت اخلاقی روی رفتار اخلاقی اثر معنادار دارد. بر همین اساس می‌توان بیان کرد که هر یک نمره افزایش در مقیاس قضاوت اخلاقی بطور متوسط به اندازه ۰/۲۶ به نمره رفتار اخلاقی افزوده می‌شود. بنابراین فرضیه سوم تایید شد. تاثیر بنیادهای اخلاقی بر روی رفتار اخلاقی معنادار می‌باشد. بر همین اساس می‌توان بیان کرد که هر یک نمره افزایش در مقیاس بنیاد اخلاقی بطور متوسط به اندازه ۰/۴۵ به نمره رفتار اخلاقی افزوده می‌شود. بنابراین فرضیه چهارم نیز تایید شد. اما بنیادهای اخلاقی در رابطه میان قضاوت اخلاقی و رفتار اخلاقی نقش میانجی (اثر غیر مستقیم) بازی نمی‌کند. بنابراین فرضیه اول رد شد. بررسی ضرایب رگرسیونی نشان می‌دهد که رابطه میان قضاوت اخلاقی و بنیادهای اخلاقی نیز معنادار نیست. بنابراین فرضیه دوم نیز رد شد.

واژه های کلیدی: قضاوت اخلاقی، رفتار اخلاقی، بنیادهای اخلاقی

Abstract

This research was conducted with the aim of modeling the structural relationships of moral judgment and moral behavior and investigating the mediating role of moral foundations. this study was a descriptive - correlation study. The statistical population of the research included all the students of Islamic Azad University of Shahrari branch in the academic year of 1402-1403. From this community, 200 students were selected by available sampling method. Data collection tools included Rust's (1973) short form of moral stories, Swanson and Hill's (1993) 15-item moral behavior inventory, and Haight and Graham (2007) 32-item questionnaire. Data analysis was done using Spearman's correlation in spss_27 program and structural equation analysis in smart_pls program. Moral judgment has a significant effect on moral behavior. Based on this, it can be said that each score increase in the moral judgment scale adds 0.26 to the moral behavior score on average. The effect of moral foundation on moral behavior is significant. Based on this, it can be said that each increase in the moral foundation scale adds 0.45 to the moral behavior score. But moral foundations do not play a mediating role (indirect effect) in the relationship between moral judgment and moral behavior. Examining the regression coefficients shows that the relationship between moral judgment and moral foundations is not significant.

Keywords: moral judgment, moral behavior, moral foundations

اخلاق یعنی اصول معنوی و ارزشهایی که بر رفتار شخص یا گروه، حاکم است و تعیین میکند که کار درست چیست و کار نادرست کدام است با این حال برخی دیگر از مسائل مانند اصول و ارزشهای اخلاقی (مانند دلسوزی ارزش قائل شدن برای دیگران و غیره) به گونه ای نیست که بتوان تعریف واضح و روشنی از آنها ارائه کرد؛ از این رو معمولاً این موارد در قوانین جایگاهی ندارند. (1)

اخلاق یکی از شایستگیهای رفتاری است، اگرچه به طور خلاصه و کلی به آن پرداخته شده است. علم اخلاق تنها شناخت منش های پسندیده و ناپسند نیست، همچنانکه رفتار بدون شناخت نیز اخلاق به حساب نمی آید؛ بلکه شناخت منش هایی که به رفتار متناسب با آن منجر می شود را اخلاق گویند. علم اخلاق، که عهده دار بهبود رفتارهای انسانی است، بهترین نوع صنعت به شمار می آید. (2)

قضاوت اخلاقی، نتیجه ی فرآیندی شناختی-عاطفی است که در آن فرد با استفاده از معیارهای درونی شده ی «خیر» و «شر»، یک موقعیت، عمل یا نیت را ارزیابی کرده و به آن یک برچسب اخلاقی (مانند صحیح، گناه، بی عدالتی) می زند. این معیارها تحت تأثیر شدید سیستم های شهودی و هنجارهای اجتماعی قرار دارند. (3)

رفتار اخلاقی، رفتاری است "آگاهانه و داوطلبانه" که با هدف "محافظت از رفاه دیگران" یا "اجرای اصول عدالت" انجام شود و نه به خاطر پاداش یا تنبیه بیرونی (4)

تصمیم گیری و رفتار اخلاقی از جمله فعالیت های مهم و تأثیرگذار بر زندگی فرد می باشد و دوره نوجوانی، مرکزیت تصمیم گیری های بسیار مهمی در زندگی است. از دیدگاه روانشناسی تصمیم گیری فرآیندی است که نقش جنبه های احساسی شناختی انگیزشی یادگیری زمان ادراک اخلاق و رفتار در آن پر رنگ می باشد. همچنین از دیدگاه علوم اعصاب اجتماعی نیز مکانیزم عصبی اهمیت بسیار زیادی در نشان دادن اهداف و نیت فرد دارند. تأثیرگذارترین رویکرد برای ارزیابی تصمیمات و رفتارهای اخلاقی، الگوی رشد شناختی می باشد. مطابق با اصل اساسی این مدل، بلوغ و پیچیدگی استدلال اخلاقی فرد می تواند پیش بینی کننده رفتار اخلاقی او باشد. (5)

در حوزه شناخت اجتماعی، Haidt & Joseph (6)، نظریه ای را مطرح نمودند که نسبت به نظریات پیشین، پوشش بهتری را برای دغدغه های اخلاقی فرهنگ های گوناگون فراهم می کند. این نظریه که نظریه بنیادهای اخلاقی نام دارد، تعدادی بنیاد را به عنوان آمادگی های ذاتی نوع بشر برای درک و پذیرش قواعد اخلاقی معرفی می کند که بنا بر اصل یادگیری فرهنگی این نظریه، بسته به ویژگی های محیط، می توانند تضعیف یا تقویت شوند Graham و همکاران (7). بنیاد مراقبت/آسیب دلالت بر کمک کردن به دیگران و اجتناب از آسیب رساندن به آن ها دارد. بنیاد انصاف/تقلب بیانگر حساسیت نسبت به نشانه های همکاری و تقلب است و مفاهیم

انتزاعی عدالت و حقوق را در بر دارد. بنیاد وفاداری/خیانت بر وظایف منتج از عضویت در یک گروه، از جمله تلاش برای ارتقای گروه خودی و در رقابت با گروه های دیگر و هشیاری در مقابل خیانت سایر اعضا دلالت دارد. بنیاد اطاعت از مرجع قدرت/براندازی وظایف مرتبط با جایگاه افراد در سلسله مراتب اجتماعی، از جمله ابراز اطاعت و احترام به افراد یا نهادهای دارای جایگاهی بالاتر از فرد را شامل می شود. بنیاد تقدس/تنزل نماینده نگرانی افراد نسبت به آلودگی فیزیکی و روحی است و مواردی چون حفظ پاکیزگی، پرهیزهای غذایی و عفت در روابط جنسی را دربر می گیرد. مراقبت و انصاف بنیادهای فردگرایانه و وفاداری، اطاعت و تقدس بنیادهای پیوندگرایانه محسوب شده اند. (8,7)

هرگونه عمل یا قضاوتی که به صورت شهودی و عاطفی، ناشی از فعال شدن یک یا چند مورد از سیستم های بنیادی اخلاقی (مراقبت، انصاف، وفاداری، احترام، پاکی) باشد، در یک بافت فرهنگی خاص، به عنوان یک عمل "درست" یا "خوب" شناخته می شود. (9)

بنابراین با توجه به اینکه بسیاری از پژوهشگران به این نتیجه رسیدند که رابطه قضاوت اخلاقی و رفتار اخلاقی بسیار ضعیف است (نمی توان گفت فردی که قضاوت اخلاقی قویتری دارد برخوردار از رفتار اخلاقی بهتری میباشد و برعکس افرادی که دارای رفتار اخلاقی بهتری میباشند برخوردار از سطح استدلال اخلاقی بالاتر در مقایسه با دیگران هستند) و با در نظر گرفتن این موضوع که درک فرایندهای زیربنایی شناخت اخلاقی تلاشی پویا در روانشناسی است که مدتهاست در فلسفه و روانشناسی از سناریوهایی برای مطالعه قضاوت اخلاقی استفاده می شود (10)

در این پژوهش متغیر بنیادهای اخلاقی به عنوان عامل میانجی انتخاب شد تا در ارتباط ساختاری بین قضاوت اخلاقی و رفتار اخلاقی مورد بررسی واقع شود.

نتایج تحقیق Mohammadi & Salimi (11) نشان داد در بین کارکنان یک سازمان دولتی حاکی از آن بود که بنیان های "وفاداری/خیانت" و "احترام/فرمانبرداری" پیش بین کننده های معناداری برای قضاوت اخلاقی بودند و قضاوت اخلاقی نیز به نوبه خود، رابطه بین این بنیان ها و رفتار شهروندی سازمانی (به عنوان شکلی از رفتار اخلاقی) را میانجیگری می کرد.

نتایج پژوهش Bagheri Noaparast, Safarzadeh, Habibi (12) نشان داد که قضاوت اخلاقی هم به طور مستقیم و هم به طور غیرمستقیم و از طریق بنیان های اخلاقی (به ویژه بنیان های "مراقبت/آسیب" و "انصاف/فریب") بر رفتار اخلاقی تأثیر می گذارد.

با اتکا به پژوهش حاضر که به رابطه قضاوت اخلاقی و رفتار اخلاقی با میانجی گری بنیان های اخلاقی در دانشجویان انجام گرفت، نتایج به دست آمده حاکی از برازش الگوی مفهومی پیشنهادی با داده ها بود. نتایج نشان داد که قضاوت اخلاقی روی رفتار اخلاقی اثر معنادار دارد. به طوری که در هر یک نمره افزایش در مقیاس قضاوت اخلاقی بطور متوسط به اندازه 0/26 به نمره رفتار اخلاقی افزوده می شود که در تایید آن Krupka & Weber (14) در پژوهشی به بررسی نقش قضاوت اخلاقی در رفتارهای اقتصادی و اجتماعی پرداخته اند. این تحقیق نشان می دهد که افرادی که قضاوت اخلاقی قوی تری دارند، تمایل بیشتری به اتخاذ رفتارهای اخلاقی در موقعیت های اجتماعی دارند. نتایج تحقیق Mohammadi & Salimi (11) نشان داد در بین کارکنان یک سازمان دولتی حاکی از آن بود که بنیان های "وفاداری/خیانت" و "احترام/فرمانبرداری" پیش بین کننده های معناداری برای قضاوت اخلاقی بودند و قضاوت اخلاقی نیز به نوبه خود، رابطه بین این بنیان ها و رفتار شهروندی سازمانی (به عنوان شکلی از رفتار اخلاقی) را میانجیگری می کرد. حال آنکه قضاوت اخلاقی در این پژوهش نه به عنوان متغیر مستقل، بلکه به عنوان متغیر میانجی در این رابطه بررسی شده است. و توانسته پیش بینی کننده رفتار اخلاقی باشد. بنابراین نتایج آن همسو با نتیجه پژوهش حاضر می باشد.

Graham & Haidt (15) به بررسی نظریه های اخلاقی اجتماعی پرداخته اند و نشان داده اند که قضاوت اخلاقی به طور مستقیم بر رفتار اخلاقی تأثیر می گذارد. نتیجه این پژوهش نیز همسو با نتیجه پژوهش حاضر است.

همچنین نتایج نشان داد تأثیر بنیادهای اخلاقی بر روی رفتار اخلاقی معنادار می باشد. بر همین اساس می توان بیان کرد که هر یک نمره افزایش در مقیاس بنیاد اخلاقی بطور متوسط به اندازه 0/45 به نمره رفتار اخلاقی افزوده می شود. در تایید این نتایج Schwartz (16) به بررسی نظریه ارزش ها و بنیان های اخلاقی پرداخته و نشان داده است که ارزش های اخلاقی و اصولی مانند عدالت، صداقت و همدلی، می توانند تأثیرات زیادی بر رفتارهای اخلاقی افراد داشته باشند. مطالعه Jafari, Rezaei, Karimi (13) یک مدل چندمیانجی را آزمود. یافته ها نشان داد که هم قضاوت اخلاقی و هم بنیان های اخلاقی به طور جداگانه نقش میانجی معناداری در رابطه بین تفکر انتقادی و رفتار اخلاقی ایفا می کنند. این نتیجه بر اهمیت در نظر گرفتن همزمان متغیرهای شناختی و ارزشی-هیجانی (بنیان ها) در پیش بینی رفتار اخلاقی تأکید دارد. در این پژوهش آنچه به عنوان متغیر مستقل روی رفتار اخلاقی تأثیر می گذارد، تفکر انتقادی می باشد، اما می توان بنیان های اخلاقی را پیش بینی کننده ای برای رفتار اخلاقی یافت.

این پژوهش نشان داد قضاوت اخلاقی روی رفتار اخلاقی اثر مستقیم دارد. همچنین نقش میانجیگری بنیادهای اخلاقی در رابطه

میان قضاوت اخلاقی و رفتار اخلاقی رد می شود. در حالیکه نتایج پژوهش Bagheri Noaparast, Safarzadeh, Habibi

(12) نشان داد که قضاوت اخلاقی هم به طور مستقیم و هم به طور غیرمستقیم و از طریق بنیان‌های اخلاقی (به ویژه بنیان‌های "مراقبت/آسیب" و "انصاف/فریب") بر رفتار اخلاقی تأثیر می‌گذارد. مدل ساختاری ارائه شده از برازش مطلوبی برخوردار بود که گویای اهمیت نقش واسطه‌ای بنیان‌ها در تبیین رفتار اخلاقی است. بنابراین، به نظر می‌رسد نتایج آن با نتایج پژوهش حاضر همراستا نمی‌باشد. همراستا با این پژوهش Narvaez & Lapsley (17) در تحقیق خود، به بررسی رابطه میان بنیان‌های اخلاقی و قضاوت‌های اخلاقی پرداخته‌اند. این پژوهش نشان می‌دهد که توسعه بنیان‌های اخلاقی در سنین پایین می‌تواند به رفتارهای اخلاقی مثبت در بزرگسالی منجر شود.

Shanock & Schaubroeck (18) در مقاله‌ای، به بررسی مدل‌های ساختاری قضاوت اخلاقی و رفتار اخلاقی پرداخته‌اند. این تحقیق نشان داد که مدل‌های SEM می‌توانند به طور مؤثری رابطه میان قضاوت‌های اخلاقی، بنیان‌های اخلاقی و رفتارهای اخلاقی را تحلیل کنند. (مدل‌های SEM با تبدیل مفاهیم انتزاعی اخلاق به متغیرهای پنهان قابل اندازه‌گیری، و سپس آزمون روابط ساختاری بین آن‌ها در چارچوب یک مدل نظری، به پژوهشگران کمک می‌کنند تا نه تنها اینکه آیا قضاوت اخلاقی با رفتار اخلاقی مرتبط است، بلکه چگونه و از چه مسیرهایی این ارتباط برقرار می‌شود را به دقت بررسی کنند. این نگاه چندبعدی و عمیق، SEM را به یکی از قدرتمندترین ابزارها در پژوهش‌های روانشناسی اخلاق و علوم اجتماعی تبدیل کرده است.)

Haidt & Joseph (19) در مقاله‌ای، به بررسی نظریه‌های اجتماعی و تأثیرات آن‌ها بر رفتار اخلاقی پرداخته‌اند. آن‌ها به این نتیجه رسیدند که نظریه‌های اخلاقی اجتماعی می‌توانند در مدلسازی ساختاری روابط میان قضاوت اخلاقی و رفتار اخلاقی کاربرد داشته باشند.

نتیجه گیری

در تبیین این نتایج می‌توان بیان داشت که تقویت بنیان‌های اخلاقی می‌تواند بر رفتار اخلاقی فرد و تصمیمات کوچک و بزرگ او تأثیرگذار باشد. و در تصمیمات دشوار و تنگناها راهنمای مناسبی باشد. با توجه به نتایج این پژوهش و پژوهش‌های مرتبط پیشنهاد می‌شود جهت بهبود کیفیت رفتار اخلاقی در نسل‌های آینده، به مقوله بنیان‌های اخلاقی در بسته‌های آموزش فرزندپروری و ارتباط مادر و کودک، توجه ویژه شود. همچنین در آموزش‌های مهارت بین فردی به صورت الگوهای عملی برجسته سازی شود. از محدودیت‌های این پژوهش آن بود که سنجش نظری واکنش افراد از موقعیت‌های مطرح شده در سناریوهای قضاوت اخلاقی ممکن است با سنجش عملی آنها در موقعیت‌های واقعی، متفاوت باشد. همچنین باید به این مسئله اشاره کرد که نتایج حاصل از این پژوهش

صرفاً مربوط به دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد یادگار امام ره می‌باشد که در سال تحصیلی 1402_1403 مشغول به تحصیل بودند علاوه بر این به عواملی مانند سن، مقطع تحصیلی، تاهل و جنس توجه نشده است در صورتی که ممکن است نقش تعدیل کنندگی داشته باشند لذا در تعمیم نتایج آن باید جانب احتیاط رعایت شود.

تقدیر و تشکر: از دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد شهر ری که با مشارکت خود در این پژوهش همکاری کردند، سپاسگزارم، همچنین از همراهی همه عزیزانی که در اجرای این طرح مشارکت داشتند صمیمانه قدر دانی می شود.

تضاد منافع: نویسندگان تصریح می کنند که هیچ گونه تضاد منافعی در مطالعه حاضر وجود ندارد.

منابع

- 1-Nikbakht, Mohammad Reza, Musalman Abdolabadi, Amir, Soleimani Farsani, Arash, Shahin Fard, Neda. (1402). Studying the effect of moral intelligence on auditors' professional judgment. Accounting and Auditing Studies, Publisher: Faculty of Management, University of Tehran. Volume 30, Number 4, pp. -781-797
- 2-Gergin Karaji, Arash, Pourrostam, Tohid, Abbasian Jahromi, Hamid Reza, Monjeminijad, Soheil. (1401). Measuring the performance of engineers in ethical behavior with employers and colleagues based on the Code of Professional Ethical Behavior in Engineering. Research in Structural and Manufacturing Engineering, Volume 9, Number 12, Year 1401, pp. 24-42
- 3-Crockett, M. J. (2024). Moral reasoning in the age of neuroscience. In The Cambridge Handbook of Computational Psychology (pp. 412-435). Cambridge University Press.
- 4-Gray,K. (2023). Atlas of Moral Psychology: The New Science of Right and Wrong. Chapter 18: The Cognitive Science of Morality.
- 5-Boron, Sima, and Foladcheng, Mahboobeh. (1402). The effectiveness of central self-assessment training on ethical decision-making and ethical behavior of adolescents. Sabzevar University of Medical Sciences, 30(3), 374-383

- 6- Haidt, J., & Joseph, C. (2004). Intuitive ethics: How innately prepared intuitions generate culturally variable virtues. *Daedalus*, 133, 55-66.
- 7-Graham, J.; Nosek, B.A.; Haidt, J.; Iyer, R.; Koleva, S. and Ditto, P.H. (2011). "Mapping the moral domain". *Journal of Personality and Social Psychology*, 101, 366-385.
- 8-Nejat, Pegah, Bagherian, Fatemeh, Hatami, Javad, Shokri, Omid (2015), Studying the Social-Cognitive Characteristics of the Mental Representation of Moral Concerns: Grouping, Motivational Orientation, and Communication Context of Moral Foundations, *Bi-Quarterly Journal of Social Cognition*, Year 4, Issue 1
- 9-Haidt, J., & Kesebir, S. (2023). Morality. In S. T. Fiske, D. T. Gilbert, & G. Lindzey (Eds.), *Handbook of Social Psychology* (5th ed., Vol. 2). John Wiley & Sons
- 10-Hatami, Javad; Nasser, Aghababaei; (2012), The role of the individual and the situation in .moral judgment, *Moral Knowledge*, Volume 3, Issue 2, pp. 73 to 88
- 11-Mohammadi R, Salimi M.(1401). Investigating the Hierarchical Relationship Between Moral Foundations, Moral Judgment and Organizational Citizenship Behavior Using Structural Equation Modeling. *Journal of Behavioral Studies in Organizational Management*. 2022;8(2):25-45. [Persian]
- 12 -Bagheri Noaparast P, Safarzadeh S, Habibi Y(1400). Modeling the Relationship Between Moral Judgment and Moral Behavior with the Mediating Role of Moral Foundations in Students. *Journal of Ethics in Science and Technology*. 2021;16(1):1-12. [Persian]
- 13- Jafari AA, Rezaei M, Karimi F(1399). The Structural Model of the Relationship Between Critical Thinking and Moral Behavior with the Mediation of Moral Judgment and Moral Foundations in Teachers. *Journal of Educational Psychology*. 2020;16(55):155-80. [Persian]
- 14- Krupka, E., & Weber, R. A. (2020). The role of moral judgment in social and economic behavior. *Journal of Economic Behavior & Organization*, 172, 302-317.
- 15-Graham, J., & Haidt, J. (2017). The moral roots of liberals and conservatives. *Annual Review of Psychology*, 68, 479-502.
- 16-Schwartz, S. H. (2017). The theory of basic human values. *Personality and Social Psychology Review*, 21(1), 25-42.
- 17-Narvaez, D., & Lapsley, D. K. (2019). The development of moral reasoning: The impact of developmental and contextual factors. *Journal of Moral Education*, 48(3), 349-367.
- 18-Schaubroeck, J. M., & Shanock, L. R. (2017). The role of ethical leadership and followers' moral reasoning in predicting ethical behavior. *Academy of Management Journal*, 60(4), 1267-1289.

- 19-Haidt, J., & Joseph, C. (2019). The social intuitionist model of moral judgment. *Psychological Science in the Public Interest*, 19(2), 151-165.
- 20-Rest, J., Deemer, D., Barnett, R., Spickelmier, J., & Volker, J. (1986). Life experiences and developmental pathways. In J. Rest (Ed.), *Moral development: Advances in research and theory* (pp. 28–58). New York: Praeger.
- 21- Kadivar, Parvin; (1403); Moral Psychology; Agah Publications, Tehran
- 22- Swanson, L. H. & Hill, G. (1993). Metacognitive aspect of moral reasoning and behavior. *Adolescence*, 28, 711-725.
- 23- Haidt, J., & Graham, J. (2007). When Morality Opposes Justice: Conservatives Have Moral Intuitions that Liberals may not Recognize. *Social Justice Research*, 20(1), 98-116
- 24- Seifi Ghozlou, Seyed Javad; Rezaei Sharif, Ali; Al-Yasin, Marzieh Sadat; Tirgar, Sara; (2016), Preliminary study of the psychometric properties of the Moral Foundations Questionnaire. *Specialized Quarterly Journal of Psychometry*, Volume 5, Issue 18, pp. 99-115